

פרוטוקול מס' 104/ד'

מישיבת ועדת הכספים מיום ג',
בסיון תשי"ט - 16.6.59 שעה 8.45

השתתפו:

חברי הוועדה:

י. גורי - היו"ר
א. בהיר
י. בדר
ש. דיין
מ. חזני
א. כהן
נ. לוין
ז. סוזאייב
י. ספיר
י. קרגמן
מ. קלמר
ח. רובין
ז. צור

מוזמנים:

שר האוצר ל. אשכול
מר קיטרון - מטעם משרד המשפטים

סדר-היום:

א. חוק מלווה קליטה.

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.

ח. רובין:

ברצוני לשאול: מה גורל הדיון שהחל לפני
מספר שבועות בשאלות ישובי הספר, ועד

היום טרם נסתיים?

יש לציין כי זו אחת השאלות בה לא

נתגלו חלוקי דעות בין חברי הוועדה.

היו"ר י. גורי:

במסגרת בעיית ישובי הספר עסקנו ב-3 שאלות:
(א) תביעות מסקי הצפון;
(ב) שאלת נזקי העקיפין;
(ג) שאלת השמירה בישובי הספר.

ברצוני לדעת לאיזו מ-3 שאלות אלו

ייתה מתכוון?

ח. רובין:

אני מתכוון לכל 3 השאלות; תביעות מסקי
הצפון, שהטיפול בהן מטעם האוצר גובל
ממש עם התעללות. האוצר מתכחש לכל ההודעות שמסר בוועדה, וכל כוונתו
למשוך את הענין עד תום כהונתה של כנסת זו. אני חושב שזהו בלתי הוגן.
בענין נזקי העקיפין הבטיח האוצר למסור תשובה לפני 8 חדשים, אך עד
היום טרם קבלנוה.

אשר לשאלת השמירה בישובי הספר, אני מודה שהיא שאלה מסובכת. אולם אני מציע, שועדת המשנה בראשותו של מר בהיר, תשוב ותדון בשאלה, והציע הצעות שחובאנה לסיכום בפני מליאת הועדה.

ביחס לתביעות משקי הצפון, אני מציע לקבוע ועדה של 3 חברים בראשות מר גורי, שתבדוק את החשבונות ותחייב את האוצר לשלם את הסכומים המגיעים ל-4 משקי הצפון.

אשר לנזקי עקיפין, אני מציע לסיים הדיון בחוק ולהביאו לאשור הכנסת.

י. ספיר:
אבקש את היושב-ראש להזמין את שר המסחר והתעשייה על מנת שימסור לנו דו"ח על מצב הייצוא והפרמיות לייצוא.

י. בדר:
אשר לנזקי עקיפין, לפני 3 שבועות נחקבל בוועדה סיכום, שאם הממשלה לא תביא הצעות קונקרטיות, חוך שבועיים נדון בהצעת החוק שלמעשה היינו צריכים לדון בה מאז יולי 1958. שלושה שבועות אלה נסתיימו בשבוע שעבר. אני מצטער מאד, אבל אני חייב להגיד שיש לי הרושם שהאוצר מחבל בענין זה בכוונה תחילה ומשהה אותו על מנת שימות מיחת נשיקה יחד עם הכנסת השלישית. אני מצטער להגיד שהאוצר מנצל בענין זה את הבונה-פידה של היושב-ראש, והיושב ראש אינו ער במידה מספקת לסכנה זו. לכן אני מציע שעוד מחר נדון בהצעת החוק. אם רצונו של הרוב שלא להביא את הצעת החוק לקריאה ראשונה בכנסת, יגיד זאת בפה מלא. אם לא זו כוונתו, צריך להביא את הצעת החוק לקריאה ראשונה בכנסת ומיד. אני חושב שועדה זו לא תמלא חובתה המוסרית אם לא תסיים ענין זה בטרם תתפזר הכנסת השלישית.

א. בהיר:
בענין תביעות משקי הצפון הוטל על יושב ראש הועדה לסכם את הענין עם האוצר. היה צוי אפוא שנקבל אינפורמציה על ההתקדמות שחלה בענין זה מפי יו"ר הועדה.

אשר לתיקון החוק בענין נזקי עקיפין, החליטה הועדה כי יש לסיימו תוך שבועיים. והוא הדין לגבי שאלת השמירה בישובי הספר. אני מציע אפוא להעמיד שתי שאלות אלו על סדר יומה של הועדה בשבוע הבא ולהזמין לדיון זה את שר האוצר.

היו"ר י. גורי:
אשר לתביעות משקי הצפון, לאחר טיפול קבלתי את סיכום החשבונות. ואם כי הבירורים לא נסתיימו תמונת התביעות נתבררה באופן מוחלט לאחר שאנשי האוצר נפגשו עם נציגי המשקים.

התביעות שהוגשו על ידי 4 המשקים מסתכמות ב-664 אלף לירות. מסכום זה יש להפחית שני סכומים: 22 אלף לירות, העוברים לוועדת הערר כי לפי חוק הארנונה ניתן למשקים להגיש ערר; ו-339 אלף לירות הוצאות בטחון והתגוננות. סכום זה מחלק בין המשקים: גונן - 137 אלף לירות, דן - 199 אלף לירות וגדות - 2000 לירות. מהסכום הכולל נשאר אפוא סכום של 303 אלף לירות. תביעות המשקים הן אפוא: משק שמיר - 207 אלף לירות; גדות - 6 אלפים לירות; משק דן - 78 אלף לירות; יחד - 291 אלף לירות. תביעות אלה משתרעות על פני תקופה של 7 שנים, החל מ-1952; בסוף 1958 היתה ההתקפה הקשה של הסורים על משקים אלה והנזקים שנגרמו על ידי התקפה זו שולמו במלואם, ועליהם אין כל ויכוח.

אתם יודעים שהפירוש שניתן להצהרה של ד"ר ארנון לפני ועדת הכספים הוא שונה. ד"ר ארנון טוען, כי הצהרתו חלה על נזקים שנגרמו מ-1.7.58 ואילך, ואילו ועדת הכספים כולה אומרת, שכל החשבונות המצויים בחיקים שלנו נכללים במעגל הטיפול. כיוון שישנם חשבונות מהעבר, עקבות החשבונות ובדיקת החשבונות נטשטשו ויש ויכוח בענין זה.

לאחר שקבלתי דו"ח זה בקשתי מאנשי האוצר לסיים את הויכוח עם נציגי המשקים ולהביא את סיכום בפני ועדת הכספים. סוכם שכל חשבון ייבדק ויוגש לוועדת הכספים, ולפי החלטת ועדת הכספים יקום דבר. והדבר צריך להעשות תוך שבועיים.

זו השאלה הראשונה שטפלתי בה במיטב יכולתי. היה זה בימי פגרת הכנסת. עליתי מספר פעמים לירושלים על מנת להפגש עם אנשי האוצר. אל תראו זאת כשחצנות, אבל אינני בטוח אם אחר במקומי, יכול היה לעשות זאת טוב יותר.

אשר לתיקון חוק הארנונה, הודעתי לשר האוצר במכתב, שאם תוך שבועים לא ימציא האוצר את תשובתו, נביא את התיקון לקריאה ראשונה בכנסת. אולם אני מוכן לקבל הצעתו של מר בהיר, להעמיד שאלה זו על סדר יומה של הועדה בשבוע הבא. השבוע איננו יכולים לעשות זאת, אלא אם מחליטים לדחות את הדיון בשאלות שנקבעו בסדר היום. אם הועדה חטיל עלי לבטל את סדר היום הקיים ולעבור לדיון בשאלה זו - אקבל זאת.

אשר לשאלת השמירה בישובי הספר, אינני יכול להעמיד שאלה זו על סדר יומה של הועדה בשבוע הבא, כי השאלה טעונה בירור עם אנשי משרד העבודה ואנשי הבטוח הלאומי. בטרם אביא שאלה זו בפני הועדה אני חייב להפגש עם שר העבודה וד"ר לותן. מכל מקום, לפנינו ששה שבועות עד תום כהונתה של הכנסת הזאת, ועד אז העניינים יחוו ויוחלטו.

י. בדר:
אני מקבל הודעתו של מר גורי שהעניינים ידונו ויוחלטו תוך 6 שבועות. אבל היות ואני מעוניין בסדור העניינים, אני מציע להחליט, שאם הועדה לא תסיים הדיון בעניינים אלה, תדון בהם בימי הפגרה, ואם יהיה צורך באשור הכנסת, תדאג הועדה לכינוסה של הכנסת בימי הפגרה.

ח. רובין:
בענין תביעות משקי הצפון, אני מציע שבא-כוח האוצר יוזמן לישיבת מחר על מנת למסור מצב החשבונות וביום ג' של השבוע הבא, יסוכם הענין סופית בכל חנאי.

היו"ר י. גורי:
אני מציע כי נזמין את בא-כוח האוצר לשבוע הבא, כי לישיבת מחר הוזמן מר הרובין.

ח. רובין:
אני עומד על הצעתי. ביחס לתיקון חוק הארנונה, אני מציע שהענין יסוכם ביום ג' הבא, בין אם האוצר ישתתף בדיון, ובין אם לאו.

היו"ר י. גורי:
אני מצטער שאינני יכול לקבל הצעת מר רובין בענין שהוא קרוב ללבי לא פחות מאשר ללבו של מר רובין, כי הצעתו זו טבועה בחותם של אולטימטום. אני מציע ששתי השאלות יוכנסו לסדר היום של הועדה בשבוע הבא. אשר לשאלת השמירה בישובי הספר, אם אצליח תוך שבוע לברר את השאלה אם שר העבודה וד"ר לותן, גם היא תוכנס לסדר היום של הועדה בשבוע הבא, ביום ב' או ביום ג'. ואם לאו, היא תדחה לשבוע שלאחריו.

ח. רובין:
אני מבקש להצביע הצעתי להזמין לישיבת מחר בא-כוח האוצר על מנת שימסור על מצב החשבונות של משקי הצפון.

היו"ר י. גורי:
אני מעמיד להצבעה הצעת מר רובין.

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת רובין - נחקבלה

י. בדר:
אני מבקש להצביע הצעתי, כי אם הועדה לא תסיים הדיון בשאלות אלה, חמשיך לדון בהן בימי הפגרה, ואם יהיה צורך באשור הכנסת, תדאג הועדה לכינוסה של הכנסת בימי הפגרה.

היו"ר י. גורי: אני מעמיד להצבעה הצעת ד"ר בדר.

ה צ ב ע ה

הצעת חבר הכנסת בדר - נתקבלה

ז. סוזאייב: בסיוור האחרון של הועדה, לנו לילה אחד במלון בנהריה. השבוע קבלתי מכתב, שהוא העתק המכתב שנשלח לכל חברי הועדה; אבקש את היושב ראש להעביר את המכתב ללשכת התיירות הממשלתית ולבקש הסבר מה הסיבה שאין מאפשרים לבעל המלון לסיים בניית המלון.

מר קטדון: אני מבקש את מר סוזאייב להסיר הצעתו. אם במקרה הוזמנו חדרים אצל בעל מלון זה לחברי הועדה, אין זו דרך

לפנות.....

היו"ר י. גורי: אני יכול להרגיע את מר קטדון. לעולם לא נלך בדרך שאתה חושש לה. כאשר אזרח פונה לוועדת כספים בעניין מסויים, אנ מעבירים פנייתו למשרד הנוגע בדבר. ואין בעל מלון בנהריה נופל מאזרח אחר. קבלנו את מכתבו ונעביר אותו למשרד הנוגע בדבר.

ועתה אנו עוברים לסדר היום - חוק מלווה קליטה

י. בדר: בשבוע שעבר קיימנו דיון פרוצדורלי בשאלה: האם להקדים את הבירור על ממדי העליה והצרכים או להקדים אשור חוק ההסמכה. ההצעה להתחיל בדיון מריטורי על חוק ההסמכה נתקבלה בקולות שקולים - 7 - 7. אני דורש אפוא רביזיה על ההצבעה וחוזר על הצעתי שהצעתו בשבוע שעבר לגבי קבלת אינפורמציה על ממדי העליה.

מ. חזני: אני מבקש לערוך רביזיה על ההחלטה שנתקבלה בשבוע שעבר, ולקבל את ההצעות שהוצעו בשבוע שעבר.

ז. סוזאייב: אני מצטרף להצעת חברי הכנסת בדר וחזני. אני חייב לציין כי אין אנו מתנגדים לצד המשפטי שבניסוח החוק, אלא לצד המריטורי שבו. אני מבקש שהיושב ראש לא יעביר הצעת החוק למליאת הכנסת בטרם תקבל הועדה את האינפורמציה על ממדי העליה והכרוך בה. אולם בינתיים פורסמו התקנות האוסרות על דבור בצבור על ענייני העליה. כל עוד הכנסת אינה מתפזרת, והחוק יובא למליאה לקריאה שניה ושלישית, אוכל להביע דעתי על ענייני העליה. אולם אם דוחים את הבירור המריטורי והכנסת תצא לפגרא, וועדת הכספים היא שתצטרך להחליט על החוק, לא תהיה לנו אפשרות להביע דעתנו על ענייני העליה. אני מבקש אפוא את היושב ראש שלא להפר את היחסים התקינים והקולגיאליים בוועדת הכספים ולקיים בירור מריטורי שבלעדיו אי אפשר לאשר את החוק.

א. כהן: חשבתי שתאמר שאם תקבל כאן את האינפורמציה הדרושה, לא תאמר בכנסת דברים שאין צורך לומר בענייני העליה.

ז. סוזאייב: יחכן מאד. אני פונה אל היושב ראש ומבקשו לקיים ברור מריטורי בטרם יובא החוק בפני מליאת הכנסת.

היו"ר י. גורי: ים החברים מבקשים ששר האוצר יהיה נוכח בדיון ואפשר יהיה להציג לו שאלות - אזמין אותו.

נ. לוי: ברצוני להביא לידיעת היושב-ראש, שהועדות של הועד הפועל הציוני קבלו אינפורמציה מלאה על ענייני העליה.

י. ספיר: אם הבינותי נכון, הזמנת שר האוצר מכוונת לכך ששר האוצר יבוא על מנת למסור אינפורמציה על השאלות שהוצגו

בישיבה הקודמת.

היו"ר י. גורי: נזמין את שר האוצר ולכשיבוא נציג לו שאלות.

י. ספיר: לפני שהועלו ההצעות להחלטה, בקשתי ששר האוצר ימציא - ושר האוצר הבטיח להמציא - אינפורמציה על בעיות השכון,

וממדי העליה.

היו"ר י. גורי: בשבוע שעבר הזמנו את מר טנה לישיבת הועדה. הוא ישב דחיכה כשעתים וחצי ובסופו של דבר לא הופיע בפני הועדה כי הישיבה נסתיימה. בינתים יצא מר טנה לחו"ל. פניתי למר אבידר, המנהל הכללי של משרד העבודה וממלא מקומו של מר טנה, והוא אמר כי הוא יכול לדרוש שיגישו לו את החשבונות. אבל לא יוכל לשמש תמורה מוחלטת למר טנה. מר טנה ישוב ב-10.7.59 ומיד יופיע בפני ועדת הכספים.

י. ספיר: אם המצב הוא כזה שבכל משרד העבודה ואגף השכון יש רק איש אחד היודע את הנעשה בתחום השכון, אינני מתפלא מדוע אני אינני יכול למצוא ידי ורגלי בעניני השכון.

היו"ר י. גורי: מנהל משרד העבודה, מר אבידר, נכנס לחפקידו לפני זמן קצר ואינו בקיא במידה מספקת בעניני השכון על מנת שיוכל להשיב על שאלות חברי הועדה.

מ. קלמר: נכון הוא שמר אבידר אינו מצוי בענינים, כי הוא נמצא במשרד זמן קצר, ואינו יכול לתת אינפורמציה מלאה. אולם אני חושב שאחד מעוזריו הראשיים של מר טנה, מר מילמן, יכול למלא את מקומו, ולמסור לנו את האינפורמציה הדרושה. אבקש אפוא את היושב ראש לפנות למנהל משרד העבודה ולשאול, אם יש בו עובד היכול למסור אינפורמציה מתאימה לוועדת הכספים.

היו"ר י. גורי: אתה מציע לי לעשות דבר שלעולם לא אוכל לעשותו. לאחר שפניתי למר אבידר והוא ביקש לדחות את הדיון עד שובו של מר טנה, אין הגיון בפניה נוספת.

ז. סוזאייב: האם אשור חוק ההסמכה יכול להדחות עד ה-10 ביולי?

היו"ר ז. סוזאייב: אם אתה מבקש לקבל אינפורמציה, זה דבר אחד. אם אתה אומר, שעד אשר לא תמסר האינפורמציה, לא ידון חוק ההסמכה, זה דבר אחר וספק אם הרוב בוועדת הכספים יסכים לכך. אני אבקש את מנהל משרד העבודה, כי מיד עם שובו, יופיע מר טנה בפנינו וימסור את כל האינפורמציה.

ועתה, עד לבואו של שר האוצר, יביא בפנינו מר קטרון הצעתו של שר האוצר בדבר בטול תקנות מלווה הקליטה.

מר קטרון: בזמנו אשרתם תקנות בדבר תשלומים רבע שנתיים על חשבון מלווה קליטה של חברות ועצמאיים. תקנות אלו פורסמו ברשומות. בקשר עם חוק מלווה הקליטה מציע שר האוצר לבטל תקנות אלו.

היו"ר י. גורי: אם אין הערות, אני מעמיד להצבעה הצעת שר האוצר לבטל את התקנות.

ה צ ב ע ה

הצעת שר האוצר לבטל תקנות בדבר תשלומים רבע שנתיים על חשבון מלווה הקליטה על חברות ועצמאיים - נ ת ק ב ל ה

היו"ר י. גורי: אנו עוברים לסעיף ב' בסדר-היום - משכורת הדיינים, אבל מיד עם בואו של שר האוצר נפסיק הדיון בשאלה זו ונשוב לדיון בחוק מלווה קליטה.

עכבנו את הסיכום בשאלת משכורת הדיינים, כי חלק מחברי הועדה בקשו לשמוע חוות דעתו של שר הדתות. בשבוע שעבר שמענו חוות דעתו של שר הדתות. ידוע לחברי הועדה שקיימות שתי הצעות: הצעה אחת להסדיר להצעת שר הדתות, או לפחות להצעת הפשרה שהוצעה על ידי מר חזני, והצעה שניה שלא להפלות בין משכורת שופט שלום ובין משכורת דייין. אשר לרבנייים הראשיים, הצעה אחת אומרת שמשכורתם תהיה כמשכורת שופטי בית הדין העליון והצעה שניה אומרת, שמשכורתם תהיה כמשכורת נשיא בית הדין העליון.

א. כהן: מה היא הצעת הממשלה?

היו"ר י. גורי: הממשלה אינה מתערבת בענין זה.

י. ספיר: האם שר הדתות הופיע בפני הועדה כשר הדתות או כרב טולידנו?

היו"ר י. גורי: אני עוררתי את השאלה, אם שר הדתות יכול להופיע בפני הועדה בענין זה. אולם נאמר לי שהיה תקדים ששר המשפטים חיווה דעתו בענין משכורת השופטים. אני בדעה, שכאשר הועדה דנה על משכורת

הדיינים והשופטים, אין צורך לשתף בדיון זה חברי הממשלה. יכולה אפוא להיות הצעה שבעתיד לא ישתפו חברי הממשלה בדיון בשאלות אלו.

י. ספיר: נדמה לי שהיתה הצעה לקבוע מעמד נפרד נפרד לרבניים הראשיים משופטי בית הדין העליון, ואני מוכן לאמץ הצעה זו. אני מציע שהרבנים הראשיים יוצאו מהדירוג הקיים של שופטי בית הדין העליון. אינני מתכוון לכך שמשכורתם תהיה נמוכה מזו של חברי בית הדין העליון. אבל אינני סבור שהם צריכים להיות קשורים בדירוג זה.

י. בדר: אני מתנגד לריבוי דירוגים ודרגות. לכן אני מקבל את ההצעה שמשכורתם של הרבנים הראשיים תהיה כמשכורתם של נשיא בית הדין העליון. לגבי הדיינים, היתה הצעה הגיונית להבדיל בין השלבים השונים.

היו"ר י. גורי: הבירור שלנו התנהל על יסוד הצעתו של שר הדתות לשעבר. בוועדת המשנה הועלתה הצעה פשרה של מר חזני. אינני יכול להעלות על דעתי שעתה נחליט לנחק את הרבנים הראשיים מהדירוג הקיים. למעשה היו שלוש הצעות: הצעתי: אני, שמשכורתם של דיינים תהיה כמשכורת שופטי השלום; הצעת שר הדתות, שמשכורת הדיינים תהיה כמשכורת השופטים המחוזיים; והצעת מר חזני שמשכורת הדיינים תהיה כמשכורת שופטי השלום הראשיים. אני מעמיד להצבעה הצעות אלו.

א. בהיר: ועדת הכספים אינה יכולה להצביע על הצעת שר הדתות, כי אח משכורת הדיינים קובעת הועדה. לכן אפשר להצביע הצעות חברי הועדה בלבד.

מ. קלמר: אני מאמץ הצעת שר הדתות.

היו"ר י. גורי: אנו עוברים להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת מר קלמר, שמשכורת הדיינים תהיה כמשכורת השופטים המחוזיים - 4
בעד הצעת מר חזני, שמשכורת הדיינים תהיה כמשכורת שופטי שלום ראשיים - 6
בעד הצעת מר גורי, שמשכורת הדיינים תהיה כמשכורת שופטי שלום - 8

נתקבלה הצעת מר גורי

היו"ר י. גורי: ביחס לרבנים הראשיים ישנן שתי הצעות: הצעת מר חזני שמשכורת הרבנים הראשיים תהיה כמשכורת נשיא בית הדין העליון; והצעתי אני, שמשכורת הרבנים הראשיים תהיה כמשכורת שופטי בית הדין העליון.

י. ספיר: אבקש להצביע תחילה את הצעתי בדבר דירוג נפרד לרבנים הראשיים.

היו"ר י. גורי: אנו עוברים להצבעה.

ה צ ב ע ה

הצעת מר ספיר בדבר דירוג נפרד לרבנים הראשיים - נדחתה

ב-9 נגד 6 קולות, נתקבלה הצעת מר גורי, שמשכורת הרבנים הראשיים תהיה כמשכורת שופטי בית הדין העליון.

י. בדר: אני הצבעתי נגד הצעת מר ספיר בדבר דירוג נפרד לרבנים הראשיים, כי אינני חושב שיש בכך משום פחיתות כבוד לרב ראשי אם הוא מקבל משכורת של שר, ואינני חושב שתהיה בכך פחיתות כבוד לראש הממשלה ולנשיא בית המשפט העליון אם משכורתו תהיה שווה לזו של הרבנים הראשיים.

י. טוהר: דעתי היתה שמעמדם של הרבנים הראשיים שאינו מצטמצם לתחומי מדינת ישראל בלבד, אינו מחייב אותם להיות צמודים לדרגת משכורת החלה על תחומי הארץ בלבד. לא הצעתי דרגת ביניים אלא דרגה בלתי צמודה לא לנשיא בית הדין העליון ולא לשופטי בית הדין העליון.

א. כהן:

אני הצטרפתי להצעת מר ספיר, כי אני מוצא שבתפקידם, מהותם ועמדתם של הרבנים הראשיים אין שום קו, לא רוחני ולא חמרי, המצדיק השוואתם לאחרים. כבודם מחייב ייחודם. ייחודם הוא כבודם.

א. בהיר:

אני התנגדתי להצמדת משכורת הרבנים הראשיים למשכורת נשיא בית הדין העליון מתוך הנחה שסמכויות נשיא בית הדין העליון עלולות על כל יתר הסמכויות השפוטיות במדינה.

מ. קלמר:

הצעתנו להשוות משכורת הרבנים הראשיים למשכורת נשיא בית הדין העליון לא באה כדי לזכות אותם בתוספת עשרות לירות, אלא במעמד. הרבנים הראשיים אינם יכולים להיות במעמד נחות ממעמדו של נשיא בית הדין העליון. מאחר שהצעתנו נדחתה, אני מודיע שאכניס הצעה דחופה לסדר היום בכנסת בענין זה.

היו"ר י. גורי:

אני אינני קושר משכורתו של אדם עם מעמדו וכבודו. מעמדם של הרבנים הראשיים כמעמדם של שופטי בית הדין העליון ושרי המדינה, הוא די מכובד. ואין בכך שום פגיעה בכבודם אם אין מעלים משכורתם לזו של ראש הממשלה או של נשיא בית הדין העליון.

ועתה, אנו חוזרים לדיון בחוק מלווה הקליטה. בשבוע שעבר קיימנו דיון על חוק ההסמכה, שבחלקו השתתף שר האוצר. לגבי חוק ההסמכה לא נתקבלו הצעות מריטוריות. היו כמה הצעות שנדחו. בהתחדש הדיון היום בקשו מספר חברים להציג לשר האוצר מספר שאלות ולקבל תשובות, בטרם יצביעו על החוק.

י. בדר:

אין זה בדיוק כפי שאמר היושב ראש, שאנו בקשנו ששר האוצר יבוא להשיב על שאלות. אנו בקשנו הסברים על כמה שאלות שהצגנו אותן בישיבה הקודמת.

י. ספיר:

ההצעה להזמין את שר האוצר לא היתה כדי להציג לו שאלות בעלמא, אלא על מנת ששר האוצר ישיב על שאלות שהוצגו בישיבה הקודמת. בבירור על בעיות תקציב הקליטה, שקויים לפני הדיון בחוק ההסמכה, נתבקש שר האוצר, בהסמכת היושב ראש, להמציא לועדה את המספרים על תקציב השכונ ל-2-3 השנים הבאות, פרטים על החובות, היקף השכונ ומיקומו, מתוך הפרדה גמורה בין שכונ לעולים ושכונ שאינו לעולים; הוא הדין לגבי שנת 1959/60. מספרים אלה לא נתנו. ועכשו מר טנה נמצא בחו"ל, ובמשרד העבוד אין איש היכול למסור פרטים אלה. אני מציע שיעשה כל מאמץ על ידי משרד העבודה או על ידי משרד האוצר, כדי להמציא לנו את הפרטים שציינתי.

השאלה השניה עליה בקשנו אינפורמציה היא - ממדי העליה, כפי שהם היום, כפי שיהיו בחדשים הקרובים וכפי שיהיו במסגרת שנה שלמה.

הצעת חוק ההסמכה מותנית בהצעת שר האוצר לגבי מועד הפעלת החוק. לגבי היתר ועדת הכספים אינה תלויה בהצעת שר האוצר. אבל נניח שגם לגבי היתר שר האוצר הוא היוזם. האם אין לך מחשבה מסויימת מה אתה עומד להציע - מדוע הצעתם זאת? ואם יש לך מחשבה מסויימת, אנו רוצים לדעת מה היא.

א. בהיר:

בישיבה הקודמת הוחלט, שבישיבה זו נדון בחוק ההסמכה מבלי לקבל תשובות על כל השאלות. היום הוצגו השאלות מחדש. אני חושב שהועדה צריכה קודם כל להעביר את חוק ההסמכה לכנסת ורק אחר כך לקבל תשובות על השאלות ולדון בהן.

היו"ר י. גורי:

ברצוני להזכיר למר בהיר, שלא נמצא אף חבר ועדה שהתנגד להזמנתו של שר האוצר.

א. בהיר:

אני לא הייתי כאשר הוחלט על הזמנת שר האוצר.

שר האוצר ל. אשכול: ביחס לשאלותיו של מר ספיר על תקציב השכונ - בספר התקציב יש פירוט מלא על תקציב השכונ. אבל אם רצונך לקבל הסברים נוספים, אני מוכן לבקש את מר פורוקר ומר נאמן להופיע בפני הועדה ולמסור פרטים נוספים לאחר שהכנסת תסמיך את ועדת הכספים. אני חייב לציין, כי בטרם יצא טנה את הארץ בקשתיו להופיע בפני הועדה ולמסור את הפרטים הדרושים, והוא בא, חיכה למעלה משעתים ולא נתקבל על ידי הועדה.

י. ספיר: אני לא בקשתי שיבוא מר טנה. בקשתי מספרים לפי חלוקה מסויימת ואפשר היה להגישם בכתב לכל חברי הועדה.

שר האוצר ל. אשכול: אני חושב שמוחר לי לומר: תעבדו על 2-3 ספרי ההסבר לתקציב ובהם תמצאו חשובות על כל השאלות.

י. ספיר: הסטטיסטיקה אינה בנויה לפי השאלות המענינות אותי. ואם לפי הסטטיסטיקה אינני מקבל את החלוקה שאני מעוניין בה, אני זכאי לדרוש שימציאו לי את החלוקה שבה אני מעוניין.

שר האוצר ל. אשכול: אינני אומר שאינך זכאי, אלא שאת כל ההסברים אתה יכול למצוא בספר התקציב. נוסף לכך, אם כאשר תדונו בחוק ההסכמה כאשר מר טנה לא יהיה, אשתדל שמר סורוקר ומר נאמן, יופיעו בפני הועדה מצויידיים בכל החמר.

אשר לממדי העליה, זה עתה נסתיים מושב הועד הפועל הציוני, בו הרצה מר שרגאי על ממדי העליה, והביע את התקווה שהשנה יעלו 38 אלף עולים.

י. ספיר: כמה הגיעו עד היום?

שר האוצר ל. אשכול: 5000 עולים.

י. ספיר: כמה יבואו בחדשים הקרובים?

שר האוצר ל. אשכול: אני חושב שגם מר שרגאי אינו יודע דברים ברורים. אני שומע שבכל שבוע משחררים דרכונים במספר גדול והולך. אני שמעתי שבעוד חדשים תתחיל עליה גדולה יותר. אבל אני מוכן לבקש מספרים מדוייקים וחלוקתם לפי החדשים ממר שרגאי.

אשר לשאלה, מה חושב שר האוצר להציע כאשר יתקבל חוק ההסמכה - אני חושש שאסתפק במחצית סכום המלווה. אבל אני חוזר ואומר: בזה אינני רומז שהסכום הזה יש בו כדי להסדיר את העניין. אני יכול לשוב ולהוכיח שלעליה של 40 אלף חסרים 43 מליון לירות.

מ. חזני: קביעתו של שר האוצר, שהסכום של 43 מליון לירות הוא הכרח עליון, מחייבת בירור אינמריטו.

שר האוצר ל. אשכול: אני חושב שאמרתי מספיק בעניין זה. כאשר נדון לגופו של עניין, אהיה נכון לחזור על הדברים.

נ. לויין: חברי הועד הפועל הציוני קבלו מספרים מפורטים על ממדי העליה. האם שר האוצר אינו חושב שלחברי ועדת הכספים יש זכות לקבל מספרים אלה?

שר האוצר ל. אשכול: בהחלט. אבקש את המספרים ממר שרגאי ואמסור אותם לוועדה.

א. כהן: בעתונות נתפרסמו ידיעות על הצלחת מפעל הבונדס. האם הדבר נכון, ובכמה הוא מתבטא?

שר האוצר ל. אשכול: מה שנוגע למגבית, אתם יכולים לדון על פני הדיונים על תקציב הסוכנות. אני חייב לציין, שלא במעט מאמצים הצלחתי להציל 30 מליון לירות. ואם אתם רואים את הסכום 34,5 מליון לירות, אין זה מדוייק, כי מחוץ סכום זה הסוכנות משאירה לעצמה 1,5 מליון לירות למתן הלוואות ו-3 מליון לירות לחשלום חובות והלוואות קודמות. אבל מ-30 מליון לירות לא יכלו להתחמק. הם הודיעו לי כי אם בשנה הבאה יהיה סכום של 15 מליון לירות, יהיה זה 15, כי ברצונם להסתלק מעול זה. בכל זאת הצלחתי לשכנע את נשיא ההסתדרות הציונית ד"ר גולדמן, שלא יפרקו מעל עצמם עול זה, כי אז לא יהיה להסתדרות הציונית במה ללכת לעם היהודי; כי עליה של 40-50-60 אלף עולים לשנה אינה עליה קטסטרופלית.

אשר לבונדס, מחודש מרס עד היום נכנסו 40 אחוז. אבל ימגבית מתקדמת יפה. התקציב שלנו בנוי על הכנסה של 50 מליון לירות מהמגבית.

(המשך דבריו רשמה אמ)

על

אין לי טענות/הפירוט שהיה בעתונות בענין הרזרבה. אולם הנאמת יש לנו רזרבה? האם לא לקחנו הלוואות לזמנים ארוכים, בינוניים וקצרים? נכון שבבנק של אמריקה עומד לרשותנו סך של 12 מיליון דולאר לעת צרה ונכון שיש ביכלתנו לקחת את הכסף הזה ולפרוע הלוואות לזמנים קצרים או ברבית גבוהה, אולם אין אנו עדיין במצב שיש לנו עודף בקופה. עוד רבות ההחייבויות.

נ. לוין: אתה אומר כי חסרים לך 43 מיליון ל"י ובכל זאת מוכן אתה להסתפק במחצית הסכום של המלווה - סך של 20 מיליון ל"י. שאלתי היא: מאין תיקח את השאר?

שר האוצר ל. אשכול: זאת בעצמי אינני יודע. זה ממש נופל עלי כרעם. אינני יודע מה להגיד לך.

היו"ר י. גורי: אנו עוברים להשמעת ההצעות השונות.

אקרא בראשונה את הצעתי אני: לחוק מלווה קליטה (הוראות שעה) תשי"ט-1959:

תחילת ביצועו של חוק מלווה קליטה תשי"ט-1959 תהיה - על אף האמור בו - במועד שייקבע על ידי וועדת הכספים של הכנסת, על פי הצעת שר האוצר. ומשנקבע מועד כאמור יבוצע המילווה כולו או מקצתו, באופן שיקבע בדרך האמורה ובלבד שכל שינוי שייקבע בשעורי המלווה הנקובים בחוק יהיה שווה באופן יחסי לכל החייבים במילווה.

הכנסתי בהצעתי זו שני תיקונים, בהתאם להערות שנשמעו בישיבה הקודמת של וועדת הכספים: קודם כל הכנסתי את המלה "מקצתו" כדי שאפשר יהיה לא רק לגבות את כל המילווה, אלא גם חלק ממנו. שנית, כך שאי אפשר יהיה לשנות את הפרופורציות שבין חברות, עצמאים ושכירים, אם ייגבו רק חלק מן המילווה. זו הצעתי.

מ. חזני: ועתה אקרא את הצעתי אני:

קודם כל לענין השם. אני מציע לשנות את שם החוק ובמקום "חוק מלווה קליטה (הוראות שעה)", ייקרא החוק "חוק מילווה קליטה וחיסול מעברות (הוראות שעה) תשי"ט-1959.

ועתה לסעיפים:

1) על אף האמור בחוק מילווה קליטה תשי"ט-1959, לא יבוצע המילווה, אלא אם תחליט וועדת הכספים של הכנסת על ביצועו, לפי הצעת שר האוצר; ושמתחילת הוועדה על כך יבוצע המילווה במועד, בשעורים ובאופן שייקבעו על ידי הוועדה בהתייעצות עם שר האוצר, ובלבד

(א) שיחס הסכום שישלם אדם למלווה בהשוואה לסכום שהיה עליו לשלם על פי השעורים הנקובים בחוק לא יעלה על היחס של תקופת הזמן שבין מועד תחילת ביצועו של המילווה שייקבע על ידי הוועדה כאמור ועד ל-31.3.60 בהשוואה לתקופת הזמן שבין 1.4.59 ועד 31.3.60,

(ב) שכל שינוי שייקבע בשעורי המילווה הנקובים בחוק יהיה שווה באופן יחסי לכל החייבים במילווה.

(2) על אף האמור בחוק מלווה קליטה סעיף (2), הסכומים שייגבו מהמלווה יוקדשו לחיסול מעברות ושפור המבנים (בלוקונים) במושב העולים.

בסעיף זה יש לי גם הצעה אלטרנטיבית, והיא: (2) הסכומים שייגבו מהמלווה, או מקצתם, כפי שייקבע על ידי וועדת הכספים - ולא פחות מהמחצית - יוקדשו לחיסול מעברות ושפור המבנים (בלוקונים) במושב העולים.

ועתה כמה דברי הסבר להצעתי:

קודם כל רוצה אני שייכתב במפורש, כי ניהגת לוועדת הכספים אף הסמכות שלא להחליט על ביצוע המלווה.

שנית, בסעיף (א) שלי, אני רוצה להבטיח, בניגוד להצעת יו"ר הוועדה בענין "כולו או מקצתו", שבשום פנים אי אפשר יהיה יותר לגבות את המלווה כולו. זאת אני מבטיח על ידי כך שאני מתנה את הסכום בתקופת הזמן שעוד נשארה כדי לגבות את המלווה. היינו, אם תחליט הוועדה כי חוק זה יכנס לתוקפו החל מה-1.7, אי אפשר יהיה לגבות, אלא 9 חלקים מ-12 ותו לא.

כן אני מציע שבמקום "על פי הצעת שר האוצר" ייאמר "בהתייעצות עם שר האוצר". אינני רוצה, כי דין הענין הזה יהיה כדין צווי מכס, שאותם אני יכול או לאשר או לחות, אך לא לשנות. אם יסביר לי היועץ המשפטי שלנו שגם אם כתוב "על פי הצעת שר האוצר" אפשר יהיה להכניס שינויים בשיעורים - לא אעמוד על גירסתי אני ואוותר עליה.

באם לא תקבל הצעתי, אני רוצה גם להציע התיקונים בהצעתו של יו"ר הוועדה, והם:

קודם כל, כפי שכבר אמרתי, במקום "על פי הצעת שר האוצר" ייאמר "בהתייעצות עם שר האוצר". ובענין זה אני רוצה לשמוע חוות דעת משפטית.

שנית, להשמיט את המלים "כולו או מקצתו" שבהצעתו של יו"ר הוועדה, ובמקום להכניס סעיף האומר: "ובלבד שיחס הסכום שישילם אדם למלווה בהשוואה לסכום שהיה עליו לשלם על פי השעורים הנקובים בחוק לא יעלה על היחס של תקופת הזמן שבין סועד תחילת ביצועו של המלווה שייקבע על ידי הוועדה כאמור ועד ל-31.3.60 בהשוואה לתקופת הזמן שבין 1.4.59 ועד 31.3.60.

כן אני מוסיף סעיף (2) להצעתו של יו"ר הוועדה על שתי האלטרנטיבות המופיעות בהצעתי אני.

קודם כל אני מציע לשנות את שם החוק. י. בדר:
(1) שם החוק יהיה: חוק לתיקון "חוק מלווה קליטה" תשי"ט-1959.

(2) להוסיף

1. לחוק מלווה קליטה תשי"ט-1959 (להלן - החוק) ייקרא - חוק מלווה חובה תשי"ט-1959.

2. סעיף 1 יסומן 2, וייכתב:

תחילת ביצוע החוק תהיה - על אף האמור בו - במועד שייקבע על ידי וועדת הכספים של הכנסת, לפי הצעת שר האוצר; לקבלת החלטה לפי סעיף זה דרוש רוב של שני שלישים מחברי הוועדה.

3. סעיף נוסף: הוועדה לא תקבל החלטה לפי סעיף 2, אלא אם היא סבורה שהמילווה נחוץ למימון קליטת העולים החדשים שמעל ל-40.000 בשנת התקציב 1959/60.

4. סעיף נוסף: יחד עם החלטתה לפי סעיף 2 תיקבע וועדת הכספים אם יבוצע המילווה כולו או מקצתו ועל אופן ביצועו.

5. סעיף נוסף: על אף האמור בכל חוק אחר יהיו כספי המילווה קרן מיוחדת וכספים אלה לא יוצאו ולא ישמשו כפקדון לקבלת אשראי בנקאי על ידי הממשלה עד שתחליט הכנסת בטוק תקציב נפרד לגבי מסרות הוצאה מפורטות לגבי קרן זו.

6. סעיף נוסף: הוועדה איננה מוסמכת להשתמש בסמכויותיה לפי חוק זה אלא פעם אחת.

י. ספיר: אני שואל: מה פירוש המלים "באופן שייקבע בדרך האמורה", שבהצעתו של ח"כ גורי?

ד"ר קיטרון: על ידי וועדת הכספים על פי הצעת שר האוצר.

י. ספיר: בניח שתחליט הוועדה להתחיל לגבות את המילווה החל מ-1.11, אני שואל: אם ישארו השעורים הקיימים - מה הסכום שייגבה? האם אין הסכום מוהנה בתקופה?

ד"ר קיטרון: כל עוד לא אמרתם כמה יש לגבות - המילווה לא ייגבה.

י. ספיר: האם אפשר יהיה לגבות את מלוא סכום המילווה אף במשך חודש אחד?

ד"ר קיטרון: כן.

י. ספיר: אם בלאו הכי יש צורך לפי חוק לגבות את שעורי המס - לשם מה דרוש מועד?

ד"ר קיטרון: חוק זה בא לאסור על שר האוצר לבצע את החוק ההוא.

י. ספיר: האם אטעה אם אומר, שכל עוד לא נתקבל חוק זה על ידי הכנסת, הרי אי-גביית המילווה לפי החוק הקיים מהווה מצב בלתי חוקי?

ד"ר קיטרון: כן. שר האוצר חייב לגבות. מבחינה משפטית גרידא הייתי יכול למצוא נימוקים ולומר, שאם כי חייב כל אזרח לשלם, הרי אין חובה על שר האוצר לגבות. אולם איני מוכן לעשות כן. על כן אנו אומרים: קודם כל יש להסדיר את המצב, כך שיהיה חוקי. אז רק אז יהיה שר האוצר פטור מלגבות את המילווה.

י. ספיר: אני מצטרף לשאלתו של ח"כ חזני. בענין "על פי הצעת שר האוצר" או "בהתייעצות עם שר האוצר"?

שאלה שניה: האם מבחינה משפטית אפשר להרחיב את המושג של קליטת עליה גם על תושבי מעברות?

ז. סולזאניב: השאלה היא: אם אדם שיושב 3-4 שנים במעברות נחשב כעולה חדש מבחינת הסטטוס שלו?

ד"ר קיטרון:

אני מתפלא על השאלה הראשונה. אמרתי בישיבה הקודמת, כי לפניכם שתי אפשרויות: האחת - שהוועדה תהיה תלויה בשר האוצר ושר האוצר יהיה תלוי בוועדה, ואז הנוסח שלפנינו "על פי הצעת שר האוצר" בסדר, או - שמעונינים אתם בריבונותה של הוועדה.

לאור הכתוב בסעיף זה "על פי הצעת שר האוצר" אין סמכות לוועדה להחליט בניגוד לרצונו של שר האוצר. שר האוצר יכול להציע, ואתם רשאים לקבל או לדחות. אולם אם יש ברצונכם לשנות, הרי אך ורק על דעת שר האוצר. אחרת - הוא יכול בכלל להסיר את הצעתו.

אם מעונינים אתם בריבונות כן שתוכלו במקרה הצורך להחליט אף בניגוד לדעתו של שר האוצר - הנוסח צריך להיות אחר.

אשר לשאלה השניה. כל earmarking פסול בעיני בחוקים פיסקאליים, ועל כן אני שמח שבחוק הקיים כתוב "קליטת עליה", דבר שאני יכול לתת לו פירוש רחב. כל זמן שאין הגדרה מפורשת ל"קליטת עליה", הרי כל דבר המתיישב עם המושג הרחב של קליטת עליה כשר בעיני.

היו"ר י. גורי:

הנוכל אדם חסר דירה היושב בארץ זה שלושים שנה לבוא ולבקש לפי חוק זה דירה בטענו שגם הוא עולה חדש, מאחר שגם הוא טרם בקלט?

ד"ר קיטרון:

באנגליה נוהגים לומר, שגם לחוק לוגי ביותר אפשר להגיע לאבסורדום. הרומאים נהגו לומר: המשפט העליון הוא אי-הצדק העליון.

היו"ר י. גורי:

אדם היושב שש שנים במעברות - האם הוא מבחינת עולה חדש?

ד"ר קיטרון:

כל עוד אין הגדרה מפורשת בחוק אפשר לראות אותו כעולה חדש. כך אני סבור.

י. ספיר:

יש כבר בארץ נוהג מסויים לגבי עולים. הסוכנות מטפלת בעולה עד לחקופה מסויימת - מבחינת המדינה מה פירוש המושג של "עולה"?

ד"ר קיטרון:

אני שמח שאינני יודע.

י. ספיר:

היה זה חוק אם אקרא לחוק בשם "חוק מלווה לשכון עולים חדשים שעלו לארץ אחרי יום 1.4.59?"

ד"ר קיטרון:

להבדיל מכל מני הצעות ששמעתי כאן והתאפקתי שלא לפנות לוועדת הכספת, הרי הצעתך היא כשרה.

בחלט.

י. ספיר:

עדיין לא ניסחתי את הצעתי סופית, ואני מציע עתה רק דרפט של הצעה:

שם החוק ייקרא - חוק מלווה לשיכון עולים חדשים שעלו לארץ אחרי יום 1.4.59.

"על אף האמור בחוק מלווה קליטה תשי"ט-1959 לא יבוצע החוק, כולו או מקצתו, אלא במועד שייקבע על ידי וועדת הכספים, לאחר ששר האוצר יביא לפניו את הצעותיו בנידון ובלבד שיחם הסכום שישלם אדם למלווה בהשוואה לסכום שהיה עליו לשלם על פי השעורים הנקובים בחוק לא יעלה על היחס של תקופת הזמן שבין מועד תחילת ביצועו של המלווה שייקבע על ידי הוועדה כאמור ועד ל-31.3.60 בהשוואה לתקופת הזמן שבין 1.4.59 ועד 31.3.60."

הי"ר י. גורי: בשם חבר הכנסת סנה, שאיננו חבר וועדת הכספים, קבלתי הצעה האומרת: "תחילת ביצועו של חוק מילווה קליטה תשי"ט-1959 תהיה על אף האמור בו במועד שייקבע על ידי הכנסת על פי הצעת שר האוצר והמלצת וועדת הכספים של הכנסת."

מעיר לי ד"ר קיטרון, שאם אין סיעה משתתפת בוועדת הכספים, צריך קודם להחליט אם בכלל נותנים לה זכות הסתייגות. אני חושב כי אין התנגדות.

א. בהיר: אני מתנגד, כי לדעתי הסתייגות זו נוגדת בכלל את תוכן החוק. החוק שהובא לפנינו הוא חוק המסמיך את וועדת הכספים. והצעת מק"י נוגדת לתוכן החוק.

הי"ר י. גורי: אני מסכים אתך, אך מבחינה פורמלית המצב הוא אחר. יכולה וועדת הכספים לאחר שהעבירו לה את החוק לקריאה שניה - לבוא לכנסת ולומר: הגענו לכלל מסקנה, שאין להסמיך בענין זה את וועדת הכספים, אלא על הכנסת להחליט בכך.

י. ספיר: האם יהיה זה בניגוד לתוכן החוק אם אוסיף:

"החלטת וועדת הכספים טעונה אישור הכנסת?"

ד"ר קיטרון: קשה להגיד, שיהיה זה בניגוד.

אם אתם דורשים ממני שאגיד, כי הצעתו של ח"כ סנה היא בניגוד לתקנון, הרי איני יכול להוציא מכלל ההצעות רק את הצעת ח"כ סנה שאיננו חבר וועדת הכספים. יש לי ספק גם לגבי הצעות של חברי וועדת הכספים, ואני מבקש להסתפק בהודעתי הקודמת, שלאור הנעשה - התאפקתי שלא להעביר הצעות לוועדת הכנסת.

י. ספיר: להצעתי אני מוסיף את הפיסקה האומרת:

"החלטת וועדת הכספים טעונה אישור הכנסת."

מ. חזני: כל הזמן חשבתי על תוספת סעיף כזה, אולם חשבתי כי הוא בניגוד לתקנון. אם אין הוא בניגוד לתקנון - גם אני מצטרף להצעה זו ומוסיפה להצעתי.

הי"ר י. גורי: אנו עוברים להצבעה.

ה צ ב ע ה

להצעת חבר הכנסת סנה - אין תומכים - לא נתקבלה.

להצעות חבר הכנסת בדר - 2
נגד - 7

הצעת חבר הכנסת בדר - לא נתקבלה

להצעות חבר הכנסת ספיר - 2
נגד - 7

הצעת חבר הכנסת ספיר - לא נתקבלה.

הי"ר י. גורי: ועתה להצעות חבר הכנסת חזני.

ולראשונה הפיסקה אליה הצטרף חבר הכנסת ספיר האומרת: "ובלבד שיחם הסכום שישלם אדם למילוה בשוואה לסכום שהיה עליו לשלם על פי השעורים הנקובים בחוק לא יעלה על היחס של תקופת הזמן שבין מועד תחילת ביצועו של המילוה שייקבע על ידי הוועדה כאמור ועד ל-31.3.60 בשוואה לתקופת הזמן שבין 1.4.59 ועד 31.3.60".

ה צ ב ע ה

להצעת חברי הכנסת חזני וספיר - 5
נ ג ד - 8

הצעת חברי הכנסת חזני וספיר - לא נתקבלה.

מ. חזני: יש בהצעתי כמה סעיפים. אני מסכים שמעייף 1 ו-3 יוצבעו יחד. לא כן שאר הסעיפים.

הי"ר י. גורי: בסדר.

ה צ ב ע ה

סעיפים 1 ו-3 בהצעות ח"כ חזני - לא נתקבלו.

סעיף 2 בהצעת חבר הכנסת חזני - לא נתקבל.

הי"ר י. גורי: ועתה אני מגיע להצעתי אני.

מ. חזני: אני מבקש להצביע את התיקונים שהצעתי להכניס בהצעתך.

א. כהן: גם לי יש תיקונים להצעתך: א) למחוק את המלים "על ידי וועדת הכספים של הכנסת" ובמקום זה לכתוב "על ידי הכנסת".

ב) ולבסוף להוסיף את המלים האומרות: "ויביא בחשבון התשלומים את הפרש שבין מועד האחד באפריל 1959 לבין מועד תחילת הביצוע, כפי שיוחלט עליו".

אני קורא את הצעתי כולה: "תחילת ביצועו של חוק מילוה קליטה תשי"ט-1959(1), תהיה - על אף האמור בו - במועד שייקבע על ידי הכנסת על פי הצעת שר האוצר. ומשנקבע מועד כאמור יבוצע המילוה, כולו או מקצתו, באופן שייקבע בדרך האמורה, ובלבד שכל שינוי שייקבע בשיעורי המילוה הנקובים בחוק יהיה שווה באופן יחסי לכל החייבים במילוה ויביא בחשבון התשלומים את הפרש שבין מועד האחד באפריל 1959 לבין מועד תחילת הביצוע, כפי שיוחלט עליו".

הי"ר י. גורי: אנו מצביעים את הצעות התיקון של ח"כ חזני ושל ח"כ א. כהן.

ה צ ב ע ה

הצעות התיקון של ח"כ חזני - לא נתקבלו.

הצעות התיקון של ח"כ כהן - לא נתקבלו.

הי"ר י. גורי: אני מעמיד להצבעה את הצעתי.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת גורי - 8
נ ג ד - 5

הצעת חבר הכנסת גורי - נתקבלה.

ס. חזני:
לאחר שהצעתו של ח"כ גורי נתקבלה - אני מבקש להצביע את הצעתי הנוספת להצעותיו.

היו"ר י. גורי: ה צ ב ע ה

ההצעה הנוספת של ח"כ חזני - לא נתקבלה.

ס. חזני:
אני מבקש להצטרף להסתייגות אחת של חבר הכנסת בדר בענין הסמכות החד-פעמית שניתנת לוועדת הכספים לטפל בענין זה.

היו"ר י. גורי: טוב.

בזה סיימנו את הדיון בחוק.

ערביות מטעם המדינה למתן אשראי נוסף
=====

היו"ר י. גורי:
קבלתי מכתב שר האוצר בענין ערבות מטעם המדינה למתן אשראי נוסף. (קורא)
יושב אתנו סגן שר החקלאות שבודאי יוסיף כמה דברי הסבר.

י. ספיר:
לא לה ענפי חקלאות מיועדות ההלוואות?
מה גורל האשראי לפרדסנות?

ז. צור:
ערבות זו מבוקשת לחידוש ההלוואות מבחינת הסכום למטרות הרגילות, כמו: כותנה, בוטנים ועוד.
ההלוואות ניתנו להון חוזר לתקופה של חצי שנה בלבד ולכן יש צורך לחדש את הערבות מדי פעם בפעם.

אשר לפרדסנות. כל פנייה לא באה למשרד החקלאות מצד הפרדסנים ואינני יכול להשיב על כך. קראתי על הפנייה לנגיד בנק ישראל, אולם משרד החקלאות לא נתבקש לטפל בכך.

בדרך כלל לא ניתן אשראי להון חוזר לכל המטרות. אין לך מטע המקבל הלוואה להון חוזר, לא כרמים, לא תפוחי עץ וכו', פרט אשתקד לכרמים צעירים בהתיישבות החדשה ובסכומים מוגבלים. שורה שלמה של ענפי משק לא מקבלים כל אשראי.

אשר לתנאים. ההלוואות האלה ניתנות לעלווה הבנקים לגידולים שונים וללא הבחנה בין מקבלי ההלוואות. משרד החקלאות מגיש את רשימת מגדלי הכותנה, ואין הבנק רשאי לבחור לו מביניהם מגדלים אחדים. הערבות היא בתחום של חמשים אחוז. בפועל לא נתבע האוצר לד כה לשאת אף בערבות אחת, מאחר שהלוואות ניתנות על ידי המשווקים, והם האחראים להן.

י. ספיר: יוצא איפוא שערבות זו כמעט מיותרת. אני שואל: האם כתוצאה מזה אחוז הרבית גם הוא יותר נמוך? אם בנק מלווה כסף בבטחון מלא, מותר לו להוריד את אחוז הרבית.

ז. צור: הרבית על הלוואות אלה מסתכמת ב-9% בלבד.

י. ספיר: הלוואות אלה אינן ניתנות לחקלאים בודדים, אלא למספר מצומצם של גורמים. מאחר שאין על הבנק לספל בהלוואות הבודדות ואין הוא צריך לנהל חשבונות בודדים, מדוע אין הוא מקטין את שער הרבית? בענין זה יש מקום ללחץ על הבנקים.

צ. צור: בענין זה יש לנו ויכוח עם הבנקים ועם נגיד בנק ישראל. הייתי שמח אם-תקיים וועדה הכספיים דיון בענין זה עם נגיד בנק ישראל.

י. ספיר: אני חוזר לענין הענפים. אינני יודע אם פנו הפרדסנים למשרד החקלאות אם לא. אולם אולי עוד לא מאוחר. אנו עומדים לאשר סכום לא קטן. אני מבקש לדחות את ההצבעה למחר.

ז. צור: לא כל ענפי המשק מקבלים אשראי. לא הרפת לא הלול ולא ענפים אחרים בין מקבלי האשראי. במסגרת האשראי המכוון שבנק ישראל מעמיד, יש עדיפות לגידולי העשיה. לא במקרה נקבע האשראי לכותנה ולבוטנים. כותנה צריך עוד לפתח, ובלא אשראי אי אפשר לפתחה, בה בשעה שהרפת כבר קיימת והפרדס כבר קיים.

הייתי שמח אילו אפשר היה להרחיב את מסגרת האשראי הניתן לחקלאות, אולם דבר אחד צריך להיות ברור: לא נבטל אותן המטרות שקבענו לעצמנו והתחייבנו עליהן, ובמקומן נכניס מטרות אחרות.

י. ספיר: אינני מציע לקצץ סכומים הסיועונים למטרות שונות. אינני שולל מדיניות, אולם גם לפי המדיניות הזאת אי הכללת הפרדסנות היא פגיעה באותה מדיניות.

מחר יבוא נגיד בנק ישראל לישיבת וועדה הכספיים. בינתיים אתקשר עם נציגי הפרדסנות. אני מציע לדחות על כן את ההצבעה.

משרד החקלאות מודה כי בסכום שהובא לפנינו לאישור הפרדסנות איננה כלולה. הוא גם מודה, כי אין לו אפשרות להשיג סכום נוסף. הדברים איפוא ברורים: לפרדסנות לא יהיה אשראי.

לא באתי בטענה אל משרד החקלאות על שלא הכליל את הפרדסנות, אך אין זה פותר עדיין את משרד החקלאות מלשאת באחריות לענף זה.

היו"ר י. גורי: בדרך כלל אנו רגילים להיענות לבקשת/חבר וועדה לדחות את ההצבעה. אינני רואה גם עכשיו אסון אם ניענה לבקשה כזאת, אם כי גם אני בטוח שדבר לא ישתנה.

ז. צור: הייתי מבקש מהוועדה לתת את אישורה עתה. הלוואות אלה ניתנות לתקופה של חצי שנה ויש הכרח לחדשן מדי פעם בפעם. אנו כבר התחייבנו על כך.

היו"ר י. גורי: עד מחר דבר לא ישתנה, אולם אם חבר הכנסת ספיר עומד על בקשתו - אני דוחה את האישור למחר.

הישיבה נעולה.